

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНЕ КОСМІЧНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДП «АНТОНОВ»

МАТЕРІАЛИ

**ХІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“АВІА-2013”**

21-23 травня

Том 4

КИЇВ 2013

ПЕРЕЛІК І ЗМІСТ ТОМІВ

TOM 1

- Секція 1. Вимірювання, контроль, діагностика*
- Секція 2. Інформаційна безпека*
- Секція 3. Спеціалізовані комп'ютерні системи та CALS-технології в авіації*
- Секція 4. Новітні інформаційні технології в авіації*
- Секція 5. Комп'ютерні системи*
- Секція 6. Математичне моделювання та чисельні методи*

TOM 2

- Секція 7. Системи зв'язку навігації та спостереження*
- Секція 8. Організація та обслуговування повітряного руху*
- Секція 9. Дистанційно-пілотовані літальні апарати*
- Секція 10. Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси*
- Секція 11. Спеціальні телекомунікаційні системи*
- Секція 12. Авіаційна англійська мова та безпека польотів*
- Секція 13. Стан та перспективи розвитку авіоніки*

TOM 3

- Секція 14. Енергетичне устаткування*
- Секція 15. Сучасні триботехнології в авіаційному та загальному машинобудуванні*
- Секція 16. Сучасні аеропортові технології*
- Секція 17. Сучасні технології підтримки льотної придатності повітряних суден*
- Секція 18. Автоматизація та енергозбереження на транспорті*
- Секція 19. Аеродинаміка та безпека польотів*
- Секція 20. Втома і руйнування авіаційних конструкцій*

TOM 4

- Секція 21. Автоматизовані системи управління технологічними процесами*
- Секція 22. Керування складними системами*
- Секція 23. Моделювання в електротехніці, електроніці та світлотехніці*
- Секція 24. Електроніка*
- Секція 25. Міське, промислове, цивільне та транспортне будівництво*
- Секція 26. Технічна естетика, архітектура та дизайн*
- Секція 27. Дистанційні аерокосмічні дослідження*

TOM 5

- Секція 28. Хімічна технологія та інженерія*
- Секція 29. Біотехнологія в авіації*
- Секція 30. Землеустрій, картографія та кадастр*
- Секція 31. Авіаційна хімія*
- Секція 32. Екологічна безпека*

TOM 6

- Секція 33. Економічні та управлінські бізнес-процеси розвитку авіаційних підприємств*
- Секція 34. Сучасна журналістика: соціальна місія і професія*
- Секція 35. Туризм*
- Секція 36. Інформаційно-правові засади міжнародних відносин*
- Секція 37. Міжнародні економічні відносини в умовах глобалізації*
- Секція 38. Міжнародно-правова регламентація повітряного простору*
- Секція 39. Мовна підготовка фахівців авіаційної галузі*
- Секція 40. Психологія безпечної експлуатації авіаційного транспорту*
- Секція 41. Людиновимірність авіації в глобалізованому світі*

ЗМІСТ

Секція 21. Автоматизовані системи управління технологічними процесами

О.К. Аблесімов

КОРЕГУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ НЕЛІНІЙНИХ СИСТЕМ 21.1

Ш.И. Аскеров

**ИНТЕГРИРОВАННЫЙ НАВИГАЦИОННЫЙ КОМПЛЕКС
БЕСПИЛОТНОГО ЛЕТАТЕЛЬНОГО АППАРАТА** 21.5

О.П. Барановська

**ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ SILVERLIGHT ДЛЯ
СТВОРЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТРЕНАЖЕРА** 21.10

М.О. Білий, В.М. Синеглазов

**ИНТЕЛЕКТУАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА НА ОСНОВІ
НЕЙРОМЕРЕЖ** 21.14

В.И. Каширатов

**СПОСОБ ОБУЧЕНИЯ ПИЛОТА ПРОИЗВОЛЬНОМУ
ПРОГРАММНОМУ УПРАВЛЕНИЮ ДВИЖЕНИЕМ
САМОЛЕТА** 21.18

А.П. Козлов

**ПРИСТРІЙ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНОГО ЗБЛИЖЕННЯ
РУХОМИХ ОБ'ЄКТІВ** 21.23

А.В. Кульбака

**АВТОМАТИЗИРОВАННОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ
ВЕТРОЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ УСТАНОВОК С ВЕРТИКАЛЬНОЙ
ОСЬЮ ВРАЩЕНИЯ РОТОРА** 21.27

А.Ю. Лужецький, О.І. Чумаченко, О.С. Юрченко

**ПОБУДОВА ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ДІАГНОСТИЧНОЇ СИСТЕМИ МІСЬКОГО
ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ** 21.31

М.П. Мухіна

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ КОРЕЛЯЦІЙНО-
ЕКСТРЕМАЛЬНИХ НАВИГАЦІЙНИХ СИСТЕМ** 21.35

В.А. Осадчий

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АЛГОРИТМОВ ОПТИМАЛЬНОГО
РАСКРОЯ МАТЕРИАЛОВ В СИСТЕМЕ
АВТОМАТИЗИРОВАННОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ
ЗАГОТОВИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА** 21.42

И.Ю. Сергеев

**ИНТЕЛЕКТУАЛЬНЫЙ ЧАСТОТНЫЙ ДАТЧИК С
НЕЛИНЕЙНОЙ ХАРАКТЕРИСТИКОЙ** 21.46

Секція 25. Міське, промислове, цивільне та транспортне будівництво

<i>В.М. Першаков, К.М. Лисницька</i> РОЗРАХУНОК І ОЦІНКА НАДІЙНОСТІ БУДІВЕЛЬ З УРАХУВАННЯМ РИЗИКІВ ПРОГРЕСУЮЧОГО ОБВАЛЕННЯ	25.1
<i>В.М. Першаков, Р.В. Кротов</i> КОНТРОЛЬ ШВИДКОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ ЯК ШЛЯХ ДО БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	25.5
<i>В.М. Першаков, Т.В. Близнюк</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ВЕРТОЛІТНИХ МАЙДАНЧИКІВ НА ДАХАХ БУДІВЕЛЬ	25.9
<i>Д.В. Бутенко, О.В. Степанчук</i> ПЕРСПЕКТИВНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАБУДОВИ МІСТ	25.13
<i>О.А. Луцик, О.В. Степанчук</i> АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ЧАСУ ОЧІКУВАННЯ ПАСАЖИРАМИ НА СТАНЦІЯХ МІСЬКОГО ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В М. КИЄВІ	25.17
<i>О.В. Степанчук, С.Ю. Тімкіна, М.К. Родюк</i> АНАЛІЗ РОЗТАШУВАННЯ ЗУПИНОК ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ НА МІСЬКИХ ДОРОГАХ	25.21
<i>А.О. Прозоровська, Д.Б. Васюкович, О.І. Пилипенко</i> ВИБІР ТИПУ ТРАНСПОРТНИХ РОЗВ'ЯЗОК І ВАРІАНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХУ НА НИХ	25.25
<i>А.О. Белятинський, А.В. Гулюк</i> ВИКОРИСТАННЯ ГЕОТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ГРУНТОВИХ СПОРУД	25.29
<i>В.С. Степура, І.Л. Рябуха</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИ БУДІВНИЦТВІ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	25.32
<i>Г.Ф. Зеленкова</i> ОСНОВНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ДОВГОВІЧНІСТЬ ШТУЧНИХ БІТУМНИХ КОНГЛОМЕРАТИВ (ШБК)	25.36
<i>Г. Л. Ячник</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКО-ТРАНСПОРТНИХ ВУЗЛІВ НА ПРИКЛАДІ ВУЛИЦЬ МІСТА КИЄВА	25.40
<i>О.В. Родченко</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО АЕРОПОРТУ	25.44
<i>О.І. Лапенко, П.С. Білокурів</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ КЛЕЙОВИХ СУМІШЕЙ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ	25.48

<i>С.М. Скребнева, В.С. Юзюк</i> УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ ТЕПЛОЗАХИСТУ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД АЕРОПОРТІВ	25.52
<i>М.В. Шмуйло, В.И. Колчунов</i> РАСЧЕТ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ СОСТАВНЫХ КОНСТРУКЦИЙ ПО ДЕФОРМАЦИЯМ	25.56
<i>М.С. Барабаш, М.А. Ромашкина, Ю.М. Лимар</i> АНАЛИЗ МЕТОДОВ ОЦЕНКИ АВАРИЙНЫХ СИТУАЦИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОНСТРУКЦИЙ	25.60
<i>О.І. Оглобля, М.С. Маслов</i> УДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТРУКТИВНИХ РІШЕНЬ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ КАНАЛІЗАЦІЙНИХ СУЧАСНИХ СПОРУД ЗАСТОСОВУЮЧИ ПОПЕРЕДНЬО НАПРУЖЕНІ БЕТОННІ ПУСТОТНІ ПЛИТИ БЕЗ ЗВИЧАЙНОГО АРМУВАННЯ	25.64
<i>М.Д. Князев, М.С. Барабаш</i> АНАЛІЗ ВПЛИВУ СЕЙСМІЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА НАПРУЖЕНО-ДЕФОРМОВАНІЙ СТАН БАГАТОПОВЕРХОВИХ БУДІВЕЛЬ	25.68
<i>Н.А. Костыра, Я.В. Башинский, А.А. Роман</i> ВОЗДЕЙСТВИЕ ВИБРАЦИЙ И ШУМА ОТ МЕТРОПОЛИТЕНА НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ	25.72
<i>Н.В. Усенко, И.А. Яковенко, Вл.И. Колчунов</i> К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ДЕФОРМАЦИЙ РАСТЯЖЕНИЯ БЕТОНА ДЛЯ РАСЧЕТА ТРЕЩИНОСТОЙКОСТИ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ КОНСТРУКЦИЙ	25.76
<i>О.С. Крюкова</i> АНАЛІЗ ПРИЧИН РУЙНУВАННЯ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ СИЛОСНИХ КОРПУСІВ ТА ЇХ НЕСУЧИХ КОНСТРУКЦИЙ	25.79
<i>О.В. Фоменко</i> РАЗВИТИЕ ПРИДОРОЖНЫХ ТУРИСТИЧЕСКИХ КОМПЛЕКСОВ В ЗОНЕ ВЛИЯНИЯ АЭРОВОКЗАЛОВ	25.83
<u>Секція 26. Технічна естетика, архітектура та дизайн</u>	
<i>О.В. Чемакіна, І.А. Лисюк</i> ФАКТОРИ ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРУ РЕЛАКСАЦІЇ В АЕРОПОРТУ	26.1
<i>О.В. Чемакіна, Г.Л. Ячник</i> КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКО-ТРАНСПОРТНИХ ВУЗЛІВ НА ПРИКЛАДІ ВУЛИЦЬ МІСТА КИЄВА	26.5
<i>О.А. Трошкіна</i> РІВНІ ВІЗУАЛЬНОГО СПРІЙНЯТТЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА	26.9

<i>Л.К. Єременко, К.О. Козійчук</i> МЕБЛІ З РОСЛИН ЯК ВАЖЛИВА ЧАСТИНА СТВОРЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРАХ	26.106
<i>С.О. Привольнева, І.В. Джереловська</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИМЩЕНЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	26.110
<i>А.А. Мараховський, Д.В., Хожай</i> ЛЮДИНА І ПОРЯДОК, ЛЮДИНА І ХАОС У ДИЗАЙН- ПРОЕКТУВАННІ	26.113
<i>А.А. Мараховський, І.Г. Алексеєнко-Люта</i> СИНТЕЗ ЯК ОСНОВА ВИНИКНЕННЯ ТИПОЛОГІЧНО НОВИХ СФЕР ТА НІШ У ДИЗАЙНІ	26.117
<i>Л.В. Обуховська, Ю.О. Оксенюк</i> ДИЗАЙН СКУЛЬПТУР ІЗ ВТОРИННИХ МАТЕРІАЛІВ: ТИПОЛОГІЯ, ФУНКЦІЇ, ТЕНДЕНЦІЇ	26.121
<i>Е.В. Обуховська, І.С. Захарова</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ МАТЕРІАЛІВ У РОБОТАХ УКРАЇНСЬКИХ ДИЗАЙНЕРІВ	26.123
<i>В.А. Зеленкова</i> ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРІВ ПАСАЖИРСЬКИХ ПРОСТОРІВ АЕРОВОКЗАЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ В СКЛАДНИХ ГЕОЛОГІЧНИХ УМОВАХ	26.125
<i>М.С. Авдєєва</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ЗА ЧОРНОБИЛЬСЬКОЮ БУДІВЕЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ	26.129
<i>М.С. Авдєєва, О.О. Перфілова</i> ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ШКІЛ У ЖИТЛОВІЙ ЗАБУДОВІ	26.134
<i>В. В. Михалевич</i> ЗАСТОСУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В ПРОЕКТУВАННІ ШРИФТОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ	26.138
<i>В. В. Михалевич</i> ЗАСТОСУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В ПРОЕКТУВАННІ ШРИФТОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ	26.142
<i>С. Т. Трикаленко</i> ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СЦЕНІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ВИСТАВИ	26.146
<i>О.В. Смирнова</i> ИННОВАЦИОННЫЕ ПРИЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ ПОВЫШЕННОЙ КОМФОРТНОСТИ В ЗОНЕ ВЛИЯНИЯ АЭРОВОКЗАЛОВ	26.150

М.А. Вотинов

**ГУМАНИЗАЦИЯ ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ В ЗОНЕ ВЛИЯНИЯ
АЭРОВОКЗАЛОВ**

26.155

Секція 27. Дистанційні аерокосмічні дослідження

Н.В. Чернецька, Л.С. Чубко

**АНАЛІЗ ТОЧНОСТІ ОРТОТРАНСФОРМУВАННЯ
КОСМІЧНОГО ЗНІМКУ QUICKBIRD РІЗНИМИ МЕТОДАМИ**

27.1

Л.М. Олещенко, О.О. Железняк

**ГЕОІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПАСАЖИРСЬКО-
ТРАНСПОРТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МЕГАПОЛІСА З ПРИЛЕГЛИМИ
ТЕРИТОРІЯМИ**

27.5

В.В. Бабий, В.И. Глуценко

МОДЕРНИЗАЦІЯ GNSS СИСТЕМ ДЛЯ НУЖД ГЕОДЕЗИИ

27.9

К.О. Радченко

**ВПЛИВ НЕСТАЦІОНАРНОСТІ ГРАВІТАЦІЙНОГО ПОЛЯ НА
ПОХОДЖЕННЯ РЕТРОГРАДНИХ СУПУТНИКІВ ПЛАНЕТ**

27.13

Л.С. Чубко, С.О. Ясенева

**ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ КОСМІЧНИХ ЗНІМКІВ ДЛЯ ЗАДАЧ
ВЕЛИКОМАСШТАБНОГО КАРТОГРАФУВАННЯ**

27.17

Л.В. Гебрин

**НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДАНИХ ДИСТАНЦІЙНОГО
ЗОНДУВАННЯ ТА ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИРШЕННЯ
ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ**

27.21

О.О. Железняк, О.А. Рожок

**ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ ДЛЯ
ВИДІЛЕННЯ РЕСУРСНИХ РАЙОНІВ ТОРГОВИХ ЦЕНТРІВ
РЕГІОНІВ**

27.25

О.Є. Ніколаєнко, А.О. Микитенко

**ВИКОРИСТАННЯ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАДАЧ
ЛОГІСТИКИ**

27.27

А.В. Шпак

**ВИКОРИСТАННЯ СУПУТНИКОВИХ ЗНІМКІВ ДЛЯ
КЛАСИФІКАЦІЇ ЛІСІВ ГІРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ**

27.31

М.В. Акинин, А.А. Логинов, М.Б. Никифоров

**СПОСОБЫ ОПИСАНИЯ ТЕКСТУР В ЗАДАЧАХ ПОСТРОЕНИЯ
ТОПОГРАФИЧЕСКИХ КАРТ**

27.36

Н.И. Лихолит, В.М. Тягур, Е.В. Харитоненко

**ИК-КАМЕРА КОСМИЧЕСКОГО БАЗИРОВАНИЯ С
МИКРОБОЛОМЕТРИЧЕСКОЙ МАТРИЦЕЙ**

27.41

*М.С. Авдеева, к. арх., доцент
(Національний авіаційний університет, Київ)*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ЗА ЧОРНОБИЛЬСЬКОЮ БУДІВЕЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ

Розглянуто досвід швидкого реагування (після чорнобильської катастрофи) – при проведенні проектування житлового середовища за чорнобильською будівельною програмою з урахуванням архітектурної спадщини та національних традицій для переселенців.

Метою сучасних досліджень є узагальнення унікального досвіду, набутого у перші місяці та роки після аварії на Чорнобильській АЕС, виявлення особливостей використання раціональних методів організації архітектурного процесу в умовах швидкого реагування. Тому проводиться огляд практичних та теоретичних підходів до формування житлового середовища з приводу компактного переселення за Чорнобильською будівельною програмою в Україні. Багато з набутого в процесі зведення поселень для постраждалого населення потрібно розглядати як безцінний досвід, який має використовуватись при надзвичайних ситуаціях.

Після вибуху на ЧАЕС, який стався о 01 годині 23 хвилини 48 секунд 26 квітня 1986 року у небезпечних умовах опинилися до 8 відсотків населення України. Встала задача термінового забезпечення (до зимових холодів) переселенців житлом. З червня було розгорнуто безпрецедентне за своїми масштабами будівництво спеціальних селищ для розміщення евакуйованого сільського населення. Забудова для переселенців стала своєрідним проектним та будівельним експериментом. Вже до кінця 1986 року було споруджено майже 10 тисяч будинків садибного типу, 25 багатоповерхових будинків, сотні об'єктів соціально-побутового призначення, відремонтовано багато житлових будинків, об'єктів торгівлі комунального господарства, зв'язку, прокладено чи реконструйовано шляхи загального користування. Влітку 1986 року гостро постало питання необхідності будівництва нового міста для енергетиків ЧАЕС – Славутича. Проектування міста було розпочато наприкінці 1986 року, а вже у вересні-жовтні 1988 року в нове місто переїхали більш як 5000 мешканців.

Треба зазначити, що селища для евакуйованих проектувалися, як правило, на землях неперспективних господарств. При розміщенні житлового будівництва та об'єктів обслуговування були обрані ділянки, які: не потребували значних робіт на інженерну підготовку території; відносились до малопродуктивних сільськогосподарських земель; безпосередньо прилягали до існуючої селищної забудови або до автошляхів. Дослідження доводять, що нові селища старанно формувались із розрахунком створення повноцінного об'ємно-просторового житлового середовища з бажанням підвищення архітектурно-художньої якості забудови. Теоретичною основою роботи щодо архітектури забудови стали висновки з глибокого аналізу недоліків, що

допускалися у минулі роки при будівництві у сільській місцевості України [1]. Проектуючи селища для переселенців, архітектори використовували все розумне, що виробив науковий та народний досвід. Це стосувалось планування сіл і розміщення будівель на ділянках, оздоблення споруд, всього, що могло урізноманітнити забудову. Головний вплив при обранні планувальних схем селищ для переселенців мав вибір місць розміщення новобудов. Планувальні рішення багатьох поселень мали загальні риси, які умовно можна поділити на наступні схеми:

- прямокутна, за якою житлова територія була розпланована кварталами прямокутної форми;
- променева, яка передбачала центральне розміщення громадського центру та реалізовувалась при будівництві на вільних землях;
- вільна, яка враховувала окреслення існуючих вулиць, доріг або природних факторів (ліс, ставок, яр).

Одним з досягнень була комплексна забудова поселень. Так одночасно з житловою забудовою велось будівництво громадських споруд, особливо для первинного обслуговування населення. Так вже у 1991-1995 роках були введені в дію поряд з 1 млн. кв. метрів житлової площі – дитячі заклади майже на 6500 місць, школи на 27000 учнівських місць, амбулаторно-поліклінічні заклади на 7000 відвідувань за зміну, лікарні на 1800 ліжок та інші об'єкти (рис.1) [2].

При формуванні громадських центрів селищ та розміщенні споруд культурно-побутового призначення вирішувались питання обслуговування чорнобильців з обов'язковим збереженням планувальної цілісності системи обслуговування існуючих поселень. Номенклатура та необхідна місткість громадських споруд під час проектування визначались за розрахунком на обслуговування новоприбулих і місцевих мешканців. Номенклатура включала дитячий садок і школу, магазин, їдальню, лазню, сільраду, комплексний приймальний пункт, очисні споруди. При наявності у селі частини цих об'єктів вони не дублювались.

Будівництво навіть першочергових об'єктів громадського обслуговування було підпорядковано пошуку своєрідного образу для кожного села. Такі споруди ставали архітектурними акцентами. З'явилися нестандартні об'єкти, які були яскравими прикладами творчого ставлення архітекторів до задач будівництва для переселенців. Це досягалося тим, що незважаючи на те, що у всіх селах об'єкти призначалося формувати за типовими проектами, індивідуальний підхід до реалізації дав змогу за екстремальних умов отримати різні за зовнішнім виглядом споруди.

Художня розмаїтість споруд, які були зведені за одним типовим проектом у різних населених пунктах, була досягнута завдяки зміні конструктивних елементів і застосуванню різних деталей оздоблення фасадів, що були характерні для конкретної місцевості за національними традиціями. У деяких випадках переосмислювалися об'єми центрів без зниження їх функціональних можливостей. В оздобленні шкіл та дитячих садків, які були також збудовані за типовими проектами, відчувалась турбота про дітей при формуванні комфортного середовища.

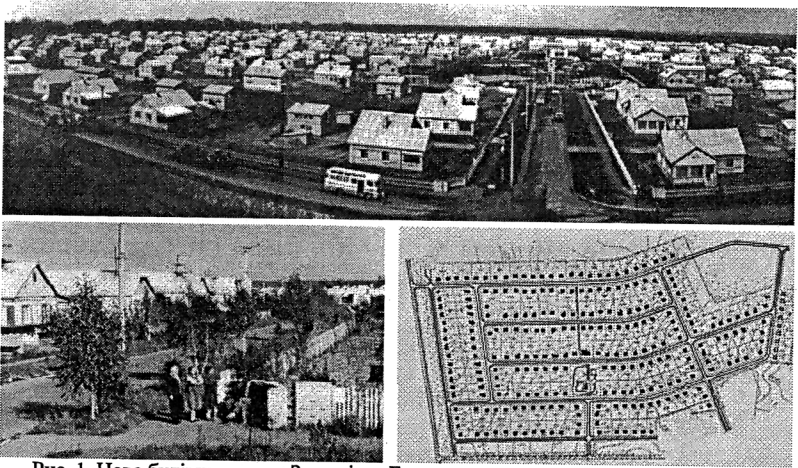

Рис. 1. Нове будівництво, с. Здвизівка Бородянського району Київської області

На розробку, погодження та передачу архітектурно-планувальних рішень типових проектів відводився тижневий термін, на передачу комплектної проектно-кошторисної документації на будівництво – місяць. Архітекторами на місці перероблялись фасади, покрівлі здійснювався авторський нагляд за будівництвом.

Типові будинки, зведені за одним і тим проектом, змінювались до невпізнання. Тут застосовувались різні форми дахів, прийоми художнього оформлення вікон, простінків, кутів, використовувались різноманітні матеріали, фарби та фактури для оздоблення стін. У пошуках традиційної художньої виразності забудови архітектори звернулися до традицій народного будівництва, його художніх особливостей. Кожен будинок віддзеркалював художній смак, особливості архітектурної спадщини. В обмежених умовах архітектори прагнули творчо підійти до кожного елемента будинку. Вікна, простінки, кути оздоблювалися рельєфною цегляною кладкою штукатуркою чи кольором. Крім зміни форми даху урізноманітнення художнього образу досягалось за допомогою творчого використання виступаючих та приставних елементів (балкони, веранди, еркери, ганки, колони, цоколі). Особливої уваги потребували ганки, які прикрашалися дерев'яними фронтонами, різьбленням та кольоровими малюнками

При будівництві об'єктів громадського обслуговування теж вівся пошук своєрідного образу для кожного села. З'явилися нестандартні приклади творчого ставлення архітекторів до задач будівництва для переселенців. Незважаючи на те, що у всіх селах громадські об'єкти призначалося формувати за типовими проектами, простежувався індивідуальний підхід до їх реалізації, який дав змогу за екстремальних умов отримати різні за зовнішнім виглядом споруди при належній номенклатурі та ємності.

З великою увагою ставилися архітектори до кожного елемента благоустрою, малої форми. Нові рішення були запроваджені для оформлення

перехресть вулиць, в'їздів до поселення, оздоблення парканів, окремих елементів, таких як групових поштових скриньок, входів у присадибні ділянки, оздоблення криниць. У багатьох поселеннях були створені сквери та дитячі майданчики. Елементами благоустрою стали пам'ятні знаки, присвячені цим страшним подіям.

Поселення мали зберегти свою своєрідність, окрасу кожної садиби, в якій треба було створити комфортне мешкання для господарювання. Велика увага приділялась створенню виразної об'ємно-планувальної структури, як всього поселення та окремих ділянок, так і садиб, які будувалися за різноманітними архітектурно-планувальними прийомами. Використання різних пластичних та кольорових рішень фасадів типових будинків, характерних для національних традицій конкретного села стало основною рисою оздоблення.

Проектування та зведення міста Славутича є особливою сторінкою внеску архітекторів до справи подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Це було найбільше поселення для евакуйованого населення [2]. До проектування залучилися представники восьми колишніх республік СРСР - Азербайджану, Вірменії, Естонії, Грузії, Латвії, Литви, Росії та України. Це 40 проектних інститутів та спеціалізованих організацій, генеральним проектувальником було призначено КиївЗНДІЕП. Стислі строки будівництва зумовили необхідність паралельного проектування генерального плану, проектів детального проектування та робочої документації містобудівних комплексів та об'єктів загальноміського призначення.

Висновки

Планувальну структуру забудови міста створили загальноміський пішохідний центр, містобудівні комплекси, медично-санітарний комплекс. У загальноміському центрі розміщувались мерія міста, кінотеатр, залізничний та автобусний вокзали, готель, міський ринок та будинок меблів, загальноміський парк та музей міста, школа мистецтв. Спортивна зона включала загальноміський стадіон, спортивний комплекс з плавальним басейном та гімнастичними залами, тенісні корти та спортивні майданчики. Архітектурне середовище Славутича являє собою приклад неординарного вирішення творчих, організаційних та будівельних проблем. Створення єдиного організму міста, його самобутнього архітектурного обличчя, і це було великою заслугою багатонаціонального авторського колективу.

Обсяги проектних робіт, незважаючи на неймовірність термінів, були виконані. Аналіз величезних обсягів виконаних робіт, особливо у 1986 та 1987 роках, дає змогу усвідомити, які складні та відповідальні питання постали перед будівельниками та проектувальниками, що були обмежені часом, номенклатурою діючих типових проектів і недостатньою кількістю конструкційних та оздоблювальних матеріалів. Те, що мало створюватись роками, було здійснено за лічені місяці. Не дивлячись на це, архітектори прагнули зробити дім на новому місці таким, щоб нагадував рідний і випромінював тепло. Наприклад, лише в Київській області було введено в дію

16609 садибних будинків та квартир, у Житомирській – 4 725, у Рівненській – 494 садибних будинків.

Місто Славутич є особливим об'єктом архітектурно-будівельної галузі. Його планувальні принципи, поєднання різних архітектурних шкіл, матеріального втілення ідей зодчих, організація проєктування не мають аналогів у вітчизняній містобудівній практиці.

Забудова для переселенців стала своєрідним проєктним та будівельним експериментом, а набутий досвід архітекторів у формуванні та реалізації архітектурно-планувальних рішень у наймовірно короткі терміни потрібно розглядати як найцінніший.

Список літератури

1. Архитектура Советской Украины / И.Н. Седак, В.П. Дахно, Ю.И. Писковский и др. – М.: Стройиздат, 1987. – 303 с.
2. Тут сіли лелеки. Огляд будівництва для компактного переселення за Чорнобильською будівельною програмою / В.Я. Пінчук., М.С. Авдеева, Т.А. Доценко та ін.; під. ред. В.Я. Пінчука. – К.: Чорнобильінтерінформ, 1997. – 227с. (Міністерство України у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС, КиївЗНДІЕП).